

Heer Geachte Heer Ruiter,

Naar aanleiding van Uw schrijven van 2 December 1957, dat door onze commissie ampel werd overwogen, moge het volgende dienen:

U doet het voorstel voor de restauratie van het orgel te Roden een aanvullend subsidie aan te vragen op grond van de volgende werkzaamheden en leveranties:

1. Nieuwe blaasbalg voor het rugwerk met regelaar en windkanaal	f. 550.-
2. Extra werk orgelkas, zoals rugwerkdekken uitneembaar maken, nieuwe hangers voor Trompet 8, Holpijp 8 en Bourdon 16, voor bij kasrestauratie zoek geraakte delen (door Jacobs)	" 350.-
3. Frontvernieuwing	" 1167.60
4. voor loonsverhogingen	" 1265.-
	<hr/>
Totaal	f. 3332.60

Ten aanzien van deze punten zouden wij het volgende willen opmerken:

- ad 3. In de door genoemde aanneemsom van f 16500.- is de vernieuwing van het front begrepen. Het restauratiecontract bepaalt n.l. nadrukkelijk, dat de ondergetekenden sub 1 (de vertegenwoordigers van de kerkvoogdij van Roden) zich verbinden aan de ondergetekende sub 2 (de orgelmaker) een nader door ondergetekende sub 2 vast te stellen bedrag betalen, dat echter een som van veertien duizend vijf honderd gulden (f. 14.500.-) niet zal overtreffen; terwijl voorts bepaald wordt (onder het verder overeengekomene sub 3), dat vernieuwing van de frontpijpen de prijs van het werk ten hoogste twee duizend gulden (f. 2.000.-) mag verhogen. Het is dan ook moeilijk verdedigbaar de frontvernieuwing als een afzonderlijke post boven de door U genoemde aanneemsom van f 16.500.- te gaan berekenen. Wij menen dit tegenover het departement van O.K. & W. niet te kunnen verantwoorden.
- ad 4. Het zal U bekend zijn, dat de restauratie van het orgel te Roden een ware lijdensgeschiedenis is geweest. 25 October 1951 berichtte U aan onze commissie, dat het werk circa half December van dat jaar voor de diensten bespeelbaar in de kerk zou zijn, maar dat U het in de loop van die maand niet geheel afgewerkt zou krijgen. Dat wettigde toch ten minste het vermoeden dat het instrument in een van de maanden van het eerste kwartaal van 1952 geheel gereed zou komen. Het tegendeel geschiedde echter. Immers 21 Februari 1952 was er nog niets speelklaar in de kerk; het gehele werk werd eerst in Januari 1956 opgeleverd. Dat bij een dergelijke trage gang van werken extra loonronden op het werk zijn gaan drukken, is weinig verbazingwekkend. Het komt ons dan ook voor, dat het niet acceptabel te maken is, dat anderen dan gijzelf voor de door loonronden veroorzaakte bedragen verantwoordelijk zouden zijn. Ongetwijfeld heeft er voor U enige tegenslag gelegen in het feit, dat de firma Jacobs op een later tijdstip nog opnieuw de arbeid aan de orgelkas ter hand moest nemen, doch deze tegenslag was zeker niet van dien aard, dat daardoor een uitstel van jaren in de oplevering van het werk gerechtvaardigd was. Ook t.a.v. dit punt menen wij dus geen verhoogde subsidieaanvraag te kunnen verdedigen. U moet zich n.l. wel realiseren, dat, indien onze commissie een dergelijke aanvraag doet en haar in dat verband opening van zaken wordt gevraagd, zij sterk dient te staan met feitelijke gegevens. Noch t.a.v. de frontvernieuwing noch t.a.v. de loonronden zijn argumenten aanwezig, die ook maar een geringe kans van slagen zouden hebben bij het bepleiten van een aanvullend subsidie. Integendeel: de contractuele bepalingen en de trage gang van zaken verschaffen terstond de gegevens voor het tegendeel!
- ad 2. Het wil ons voorkomen, dat de sub 2 genoemde posten voorkomen hadden kunnen worden, indien ge indertijd -terstond na het ontvangen van de opdracht- U met de firma Jacobs-Werner in verbinding hadt gesteld omtrent de te verrichten werkzaamheden. Verder dient U deze firma aansprakelijk te stellen voor bij haar zoek geraakte delen. Ook van deze post menen wij dus, dat zij moeilijk acceptabel is te maken in het raam van een verzoek om aanvullend subsidie.

ad 1. Slechts van deze post zonen wij dat wij in het raam van een subsidie-aanvraag verdedigbaar is.

Het is echter duidelijk, dat aanvraag van een aanvullend subsidie voor een dergelijke kleine post in het kader van het totaalbedrag geen schijn van kans maakt. Dit geldt in het onderhavige geval te meer, waar het toch reeds veel moeite gekost heeft om voor de Herv. Gemeente van Roden een gunstige subsidieroging te verkrijgen. In een normaal geval zou men kunnen trachten een dergelijk bedrag de kerkvoogdij in rekening te brengen. Gelet op alle moeite, die U de betrokken kerkvoogdij hebt bezorgd door Uw trage werkwijze, ontraden wij U echter ten sterkste dit te doen.

In Uw begeleidend schrijven beroopt U zich nog op boven het bestek geleverd werk, dat echter niet in overleg met onze commissie verricht is en daarom voor Uw rekening komt. Ten aanzien hiervan diene, dat wij arbeid tot deaping van het laanni der windmachine, gezien het contract, moeilijk als boven het bestek geleverd kunnen bestempelen. Voor het overige -d.w.s. ten aanzien van de werkzaamheden aan de Nixtuur verricht waardoor deze "in de oude en in de nieuwe klank gebruikt kan worden" (zoals ge zelf schrijft) en de omwisseling van de plaats van de Octaaf 4 en de Quint 3- willen wij opmerken, dat wij in de grond der zaak tegen dergelijke-ingrijpen in de aanwezige toestand van een oud instrument ernstig bezwaar hebben. Zonder overleg met onze commissie als toezichthoudende instantie had deze ingreep zeker niet behoren te geschieden!

Wij begrepen volkomen, dat onze zienswijze voor U een teleurstelling zal betekenen. Desnu willen wij nog gaarne het volgende van algemeen aard opmerken: Onze commissie is ten volle bereid de arbeid van handige orgelmakers te stimuleren. Wij is zich -gelijk U bekend- bewust, dat de orgelmakerij geen fabriekmatig bedrijf is en dat zich dus in het tijdschema tegenvallers kunnen voordoen. Een dergelijke situatie wil onze commissie dan ook altijd wel tegenover de kerkvoogdijen verdedigen. Zeker op één voorwaarde n.l. dat men in het redelijke blijft! Onze commissie meent, dat U in de zaak Roden het redelijke wel meer hebt overschreden. En wanneer moeite gebeurt, dan wordt het voor ons onmogelijk Uw zienswijze tegenover andere instanties te verdedigen. Dan wordt het voor ons eveneens onmogelijk U bij andere opdrachtgevers aan te bevelen. Want indien een nieuwe opdrachtgever in een werk van enig formaat ook maar even de moeite neemt om een informatiebriefje te schrijven naar een kerkvoogdij als die van Roden, dan blijkt reeds terstond dat het advies de heer Smiter als orgelmaker te nemen wel getuigt van veel goede wil tegenover deze orgelmaker, maar niet van een juiste behartiging van de belangen der kerkvoogdij. Iets dergelijks kunnen wij niet voor onze verantwoording nemen.

Het spijt onsoprecht U dit te moeten zeggen, daar gij als orgelmaker over belangrijke kwaliteiten beschikt. Gaarne zouden wij zien dat het anders was. En indien het anders ware -d.w.s. indien wij met een redelijke speelruimte zouden kunnen rekenen op prompte oplevering van Uw werk en onberispelijk nakomen van Uw beloften- dan zou naar onze mening zich in Uw financiële situatie ook een verandering voltrakken, waardoor voorstellen als het onderhavige niet noodzakelijk zouden zijn. Het zou ons slechts bijzonder aangenaam zijn, indien U zich in deze noedst herkant.

Wij willen tenlotte nog opmerken, dat wij uiteraard niet kunnen beoordelen, welke verwachtingen een uitlating van een onzer medewerkers-deskundigen in een gesprek met U gedaan, bij U gewekt hebben. U dient zich echter wel te realiseren, dat het niet een medewerker-deskundige van onze commissie is, die een kerkvoogdij adviseert tot een subsidie-aanvraag. Een medewerker-deskundige kan in dit opzicht aan onze commissie een voorstel doen, terwijl de commissie dan beslist wat de betrokken kerkvoogdij zal worden geadviseerd. Daarom komt het ons onjuist voor, indien ge U beroept op een belofte tot subsidie-aanvraag van de zijde van de heer Ernf. Deze kan in de aan de orde zijnde aangelegenheid zekelijk nooit meer hebben beloofd dan aan onze commissie in deze een voorstel te zullen doen. Onze commissie meent niet in dit voorstel te kunnen treden, daar zij de aangevoerde argumenten als niet gefundeerd oordeelt en geen andere gronden ziet, waarmee een dergelijk advies aan de kerkvoogdij van Roden te rechtvaardigen ware.

Inmiddels met gevoelen van de meeste hoogachting

Raans de Orgelcommissie der Ned. Hervorde Kerk,

(De J. W. Douve)
Secretaris.

1268-068-02

ERS